

FATA FĂRĂ ZESTRE

de A. N. Ostrovski

pină la șantier). A fost însă un om *singur*. Și aici mi se pare a sta calitatea principală a povestirii dramatice a lui Cristian Munteanu: descoperim un om care ar avea toate motivele să fie fericit, dar nu este, fiindcă nu s-a apropiat de oameni, un om care a ales asprimea vieții, frumusețea muncii constructive, dar a uitat, sau i-a fost teamă, sau n-a știut, sau n-a putut să iubească... Iar secvența în care, la aniversarea sa, maistrul Istodie îi privește pe cei tineri dansînd — secvență foarte bine descrisă și foarte bine regizată — este de o mare tristețe, fiindcă sugerează întreaga dimensiune a singurătății sale, și o sugerează frumos, omenesc, atît prin mizanscenă — sărbătoritul, singur, tronînd în capul mesei, tinerii bucurîndu-se *împreună* de tinerete — cît și prin privirea lui Cornel Coman, urmărind bucuria *comună* a celorlalți și întoarsă cu neliniște amară asupra existenței proprii. Cornel Coman face aici unul din rolurile care l-au consacrat în conștiința spectatorilor — acela al bărbatului aspru, hotărît, luptînd cu sine pentru a se realiza, lup singuratic și încăpățînat. În rolul mamei lui Sandu, Dina Cocea creează tot un om aspru și singuratic, o femeie obișnuită să conducă, să decidă, să-și asume destinele copiilor săi, intolerantă și egoistă în dragoste pentru copii. Dina Cocea are o admirabilă distincție jucînd tirania maternă.

Remarcabil și-a realizat personajul Valeria Seciu: Lia este copilul cuminte, ascultător, care acceptă despotismul mamei și care, în final, deși, conform prognozelor și deciziilor materne, pare singurul destin realizat, poartă în realitate o cumplită trenă de ratare, de falsitate. Nimbul de tristețe care însoțește în ultima parte imaginea sclaviei filiale, aerul acela supus, resemnat, aproape culpabil, constituie, poate, cel mai puternic șoc emoțional al spectacolului. În alte roluri, Octavian Cotescu, Petre Gheorghiu, Ion Marinescu, Constantin Diplan, Tricy Abramovici demonstrează o bună orientare a regizorului în alegerea distribuției. Dacă monologul introductiv n-ar fi fost atît de lung și de lipsit de substanță, dacă n-ar fi existat prea multe episoade narrative, am fi putut considera spectacolul ca fiind unul dintre cele mai bune ale stagiunii TV.

Cît datorează teatrul modern lui Cehov s-a spus, am spus, nu vom înceta să o spunem, atîta timp cît nu va înceta nici influența co-virșitoare a lui Cehov asupra dramaturgiei mondiale. Dar și Cehov, la rîndul său, atît de personal, de straniu, de revoluționar în arta teatrală, este dator unor predecesori. Mai ales lui A. N. Ostrovski. Discutam într-o cronică mai veche preluarea de către Cehov a unui motiv ostrovskian și transformarea lui într-un simbol fundamental: motivul pădurii, ca simbol al libertății interioare, al trăinicieii, al statorniciei. Văzînd în premieră la televiziune *Fata fără zestre* a lui Ostrovski, ne-am întîlnit cu alte motive ce vor deveni la Cehov teme obsesive. Mai întîi, asincronismul în dragoste: cei care iubesc nu sînt iubiți, sentimentele nu se întîlnesc, patinează tragic unul pe lîngă celălalt, pasiunile ricoșează. Aici, la Ostrovski, Larisa Dimitrievna îl iubește pe Serghei Sergheievici, dar acesta urmărește să realizeze o căsătorie avantajoasă spre a-și reface averea risipită. În același timp, Karandișev o iubește cu gelozie oarbă pe Larisa, dar nu este iubit. Dacă la Ostrovski spectrul banului, ca motor al existenței și declanșator al tragediei, este foarte puternic și viu, la Cehov se creează o distilare a observației, explicațiile nepotrivirilor în dragoste avansează pînă în culele cele mai profunde ale ființei umane. Dorința aprigă a personajelor cehoviene de a fugi (*Trei surori*, *Livada cu vișini*, *Pescărușul*), de a se smulge vieții fără orizont, este anticipată prin strigătul Larisei Dimitrievna: „Să plecăm!... Să plecăm de-aici!“ „Să fug de-aici!“ strigăt ce exprimă disperarea, spaima de împotmolire.

Matei Alexandru a încercat o transpunere modernă a piesei, ocolind în chip deliberat culoarea de epocă, pitorescul, sentimentalismul. În locul acestor elemente ar fi trebuit să apară o încărcătură de idei contemporane. Regizorul a ezitat însă între formule, astfel că spectacolul se adună din momente bune și partituri actricești. O greșeală o constituie dublarea — în cîntec — a vocii lui Tricy Abramovici cu vocea Alei Baianova, ceea ce a avut efectul pe care l-ar avea, păstrînd proporțiile, dublarea lui Laurence Olivier cu